

Obsah

Předmluva ke čtvrtému a pátému vydání	8
Předmluva k prvnímu vydání	11

ČÁST PRVNÍ

OD VÍDEŇSKÝCH LET K PŘÍBĚHU UMĚNÍ	19
--	----

ČÁST DRUHÁ

HORIZONT OČEKÁVÁNÍ	43
-------------------------------------	----

Vidět a „vidět“ aneb Pacient Olivera Sackse

Role znalostí při četbě vizuálního zobrazení	45
--	----

Amesovy židle, na které se neposadíte

Iluze v přírodě a v umění	54
-------------------------------------	----

Elektrická kamna na uhlí, krb s umělým světlem

Karl R. Popper a síla perceptuálních zvyků	65
--	----

ČÁST TŘETÍ

UMĚNÍ A VIDITELNÝ SVĚT	75
---	----

A co se líbí? Co umím namalovat!

Příroda a limity uměleckých prostředků	79
--	----

Lev, který se podobá růži jako vejce vejci

Pravda a stereotyp v umění	87
--------------------------------------	----

Da Vinciho drolicí se zdi a Cozensovo kaňkání

Náhoda a improvizace v umělecké tvorbě	101
--	-----

Manýrističtí svalovci, Duquesnoyovo putto a Rubensovy kypré ženy

Skutečnost a idealizace v dějinách umění	113
--	-----

ČÁST ČTVRTÁ

OD KONCEPTUÁLNÍHO ZOBRAZENÍ K ILUZIONISMU 141

Od Dubuffetových krav k dětské kresbě

Potřeba kódu a konceptuální obraz 142

Obraz překonávající verše Homérovy

Narativní obraz a zrození iluzionismu 163

Oživit biblický příběh v lidských dimenzích

Renesance a návrat „očitého svědka“ 174

Skutečná příroda, vržená na plátno, jaká je

Malířství jako věda a mýtus „nevinného oka“ 189

ČÁST PÁTÁ

KDYŽ JE DOVEDNOST PODEZŘELÁ

ANEB PRIMITIVISMUS V UMĚNÍ 207

O kráse a čistotě bílých stěn chrámů

Ciceronova definice a počátky v antice 212

Zobrazit přesně antické mravy a zvyklosti

Davidovi radikální žáci a zrození pojmu „primitivní“ 216

„Už jsem viděl dost nader a zadků...“

Umělecká dovednost a erotické svádění 222

Ušlechtilá prostota – tichá velikost

Řecký ideál a Winckelmannův fyziognomický klam 229

Od apologie středověku k radikálnímu socialismu

Schlegel, Ruskin, nazaréni, preraphaelité a Morris 234

Polobůh sahající po hmotě, aby jí vdechl život

Goethe a obhajoba primitivního v umění 251

Nápodoba versus dekorace

Pugin, Crane, Jones a gramatika ornamentu 256

Krásné, ale zcela jiné umění	
Hokusai a Hirošige, mistři selektivního vidění	266
„Ty fetiše se nám líbily všem...“	
Gauguin, Picasso, expresionisté a kmenové umění	274
Kultura a protikultura	
Prinzhorn, Dubuffet a hnutí CoBrA	299
Negace negace	
Primitivismus a jeho umělecké limity	308
Závěr	315

ČÁST ŠESTÁ: DODATEK

OPATRNÝ KRITIK MODERNISMU: GOMBRICHOVA TEORIE UMĚLECKÉHO VÝRAZU	319
Ediční poznámka	350
Poznámky	351
Literatura	367
Seznam vyobrazení	371
Jmenný rejstřík	387